

## OVER BELIJDENISLITERATUUR

Maar misschien leent Cyriel Buysse zich het best tot het bepalen van de grondige tegenstelling tusschen literatuur der observatie en literatuur der bezinning. Cyriel Buysse heeft zijn vrijen tijd van gevoelig en belangstellend landheer, die van den volksstand en zijn krachtig leven steeds veel heeft gehouden, voortreffelijk gebruikt. Het is geen geringe verdienste als een schrijver zoo tot in merg en nieren het goede en barbaarsche volk heeft gekend en er met die natuurlijkheid dat hoog in de verf gezet beeld heeft van gegeven. Het verhaal, de wandeling langs epischen weg, met den gezonden sportbeoefenaar en bokser, met den gelukkigen landheer Cyriel Buysse, is steeds boeiend en onthult soms over den minderen man wat ook bij u en bij mij gewoon menschelijk is. Het is niet gering wanneer iemand bewijst de vreugde en pijn van anderen te begrijpen.

Maar verlaat ik dien weg der roman-*epiek* en wip ik over naar den weg der poëzie-*lyriek*, dan beland ik gauw in gebieden waar elk woord dien klank heeft, dien diep orgelenden ondertoon van het zelf geliefde en geleefde, van het zelf met nood en vreugde betaalde. Eén strofe van Guido Gezelle, en er gaat over het bestaan van den mensch een vergezicht open:

'k Hoore tuitend' hoornen  
en de avond is nabij  
voor mij.

'k Hoore tuitend hoornen. . . . En het is alsof de aartsengelen hun trompetten hadden gestoken om een mensch te beduiden dat hij oud is, dat het met zijn leven is gedaan, dat de avond zich over hem sluit. Kan suggestiever het drama worden uitgedrukt van ons gemeen lot, in zijn onontkomelijke bezegeling, met een aanvaarding die een eindelooze sereenheid aan een eindeloozen weemoed paart? 'k Hoore tuitend' hoornen. . . .

Eén strofe van Karel van de Woestijne, en hoe of waar wij ook leven, onder welke lucht en onder welk regiem ook, rijst een klacht, die in alle eeuwen heeft geklonken, in een definitieven vorm:

Ik heb een vrouw en 'k heb een kind  
en 'k hebbe in 't harte harde zorgen,  
o kommer-knagen voor wie mint  
te weif'len aan den dag van morgen.

Als Guido Gezelle u had gezegd: Ik ben Guido Gezelle! Als Karel van de Woestijne u had gezegd: — Ik ben Karel van de Woestijne! dan zou dat evenveel beteekend hebben als: „Onze waarheid, die ook úw waarheid is, we hebben ze met ons leven betaald. Wat